

faktum

om pension og samfund

Nr. 30 = Marts 2006

500.000 sparere ikke op til pension i ATP

I modsætning til, hvad mange måske tror, så er det ikke hele den voksne danske befolkning, der – måned efter måned – sætter penge af til pension via ATP.

For store grupper på arbejdsmarkedet er ATP-opsparingen obligatorisk, men en ny analyse fra ATP af pensionssystemets restgrupper viser, at hver syvende voksne dansker – knap 500.000 – ikke sparere op til sin alderdom i ATP.

I Danmark er godt tre millioner i den erhvervsaktive alder – mellem 20 og 65 år – og af dem betaler knap en halv million ikke ind til ATP-pension.

Langt hovedparten af den lille halve million, sparere slet ikke op til pension. I gruppen gælder det, at tre ud af fire slet ikke foretager pensionsindbetalinger – hverken i ATP eller andre steder.

At så stor en gruppe – år efter år – falder uden for ATP, er et samfundsmæssigt problem. Det mener forskningschef Niels Ploug, Socialforskningsinstituttet.

»Det danske pensionssystem er bygget op på, at vi dels får folkepension dels selv sparere op. Det er særdeles problematisk, at en betydelig gruppe end ikke

betaler til ATP til trods for, at vi normalt betragter den livsvarige ATP-pension som en del af den grundlæggende aldersforsørgelse på linje med folkepensionen,« siger Niels Ploug.

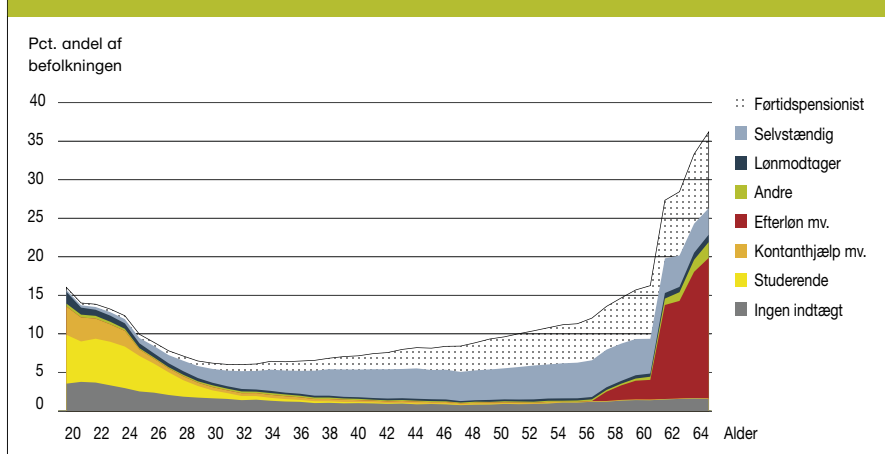
Fire store grupper sparere ikke op til pension

Analysen viser hvilke grupper, der undlader at sparere op til pension. Det viser sig, at især fire grupper dominerer: Studerende, førtidspensionister, efterlønnere og selvstændige udgør til sammen de tre fjerdedele af dem, der ikke sparere op i ATP.

Af de fire grupper er der specielt én, der udgør et samfundsmæssigt problem, mener Niels Ploug. Næmlig den største gruppe: De selvstændige.

»De andre grupper er ikke et problem på samme måde. At efterlønsmodtagere stopper med at betale ind til deres alderspension er på en måde naturligt – det virker jo lidt mærkeligt at sparere op i en situation, hvor man reelt er pensioneret. I forhold til de studerende har man andre steder – fx i Tyskland – valgt, at de skal være omfattet af pensionsord- ➔

Grupper uden for ATP fordelt på alder (2003)

Note: Beregning foretaget af ATP på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

► ninger. Det har vi ikke i Danmark. Men de fleste kommer næppe til at udgøre et samfundsproblem, fordi de senere kommer til at tjene meget og betale meget ind til arbejdsmarkedspension.«

Pensionsproblemet for førtidspensionister vil ifølge Niels Ploug med tiden blive mindre. For nye førtidspensionister har det nemlig siden 2003 været obligatorisk at spare op i ATP.

De selvstændige har problemer

»Tilbage står vi med de selvstændige – og det er virkelig et problem. Et problem for dem og potentielt et problem for samfundet,« siger Niels Ploug.

ATP's analyse viser, at de selvstændige på alle måder falder uden for de normale rammer for pensionsopsparing. Til trods for at de kun udgør 5 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder, så udgør de hele 28 pct. af grupper uden for ATP.

De fire største grupper, der ikke sparer op i ATP (2003)

Primær indtægtskilde	Antal, der ikke betaler ATP-pension
Selvstændige	133.000
Førtidspensionister	124.000
Efterlønsmodtagere	50.000
Studerende	43.000

Note: Den øvrige gruppe på 130.000 består blandt andet af personer helt uden indtægt, som udgør cirka halvdelen, og personer som modtager meget lave sociale overførsler – herunder modtagere af integrationsydelse.

Fakta om selvstændige og pension

	Selvstændige	Andre
Andel af de erhvervsaktive	5 pct.	95 pct.
Andel af grupper uden for ATP	28 pct.	72 pct.
Andel, der ikke sparer op til pension via ATP	83 pct.	11 pct.
Andel, der ikke sparer op til pension overhovedet	42 pct.	9 pct.

Note: Pct. af de 20-65-årige. Beregning foretaget af ATP på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Samme mønster viser sig, hvis man fokuserer på, hvor stor en andel af gruppen, der ikke sparer op via ATP: I den øvrige del af befolkningen i den erhvervsaktive alder er der tale om 11 pct. Billedet er ganske anderledes hos de selvstændige

»Igenom al den tid jeg kan huske, har enhver regering haft programmer for at få flere selvstændige. Etableringsstøtte, hjælp, uddannelse i regnskabsføring og så videre. Men ingen har haft fokus på, at selvstændige falder uden for hele vores pensionssystem.«

**Niels Ploug,
Socialforskningsinstituttet**

ge – her er der tale om 83 pct. Og mens 9 pct. af den øvrige befolkning overhovedet ikke sparer op, så gør det samme sig gældende for hele 42 pct. af de selvstændige.

»Igenom al den tid jeg kan huske, har enhver regering haft programmer for at få flere selvstændige. Etableringsstøtte, hjælp, uddannelse i regnskabsføring og så videre. Men ingen har haft fokus på, at selvstændige falder uden for hele vores pensionssystem. Kunsthåndværkeren, it-nørden, der vil selv – alle dem vi gerne så flere af i Danmark – de får ingen tilskyndelse og bliver da slet ikke pr. automatik omfattet, som andre grupper bliver det. Og vi kan jo se på tallene, hvor stort et problem det er,« siger Niels Ploug.

»Det er i sagens natur en politisk beslutning, men det er en oplagt mulighed, at man laver obligatorisk pensionsopsparing for de selvstændige – præcis som man har gjort for de øvrige grupper. Eventuelt med et øget ATP-bidrag for at kompensere for den manglende arbejdsmarkedspension. Det virker mildest talt mærkeligt, at man politisk har taget hånd om, at kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister og andre betaler ATP, mens man intet lignende har gjort for de selvstændige,« siger Niels Ploug.